

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de son yıllarda orman alanlarının madencilik faaliyetleri için kullanımına ilişkin izinlerin belirgin biçimde arttığı; bu artışın özellikle su havzaları, taşkın riski yüksek bölgeler ve kuraklık tehdidi altındaki ekosistemlerle çakıştığı görülmektedir. Ormanlar yalnızca biyolojik çeşitliliğin değil, aynı zamanda su rejiminin, toprak stabilitesinin ve afet riskinin doğal güvencesidir. Bu alanların madencilik faaliyetlerine açılması, yağışın sel felaketine dönüşmesini hızlandıran, yeraltı suyu beslenimini zayıflatan ve kuraklık etkilerini derinleştiren yapısal sonuçlar doğurmaktadır.

Kamuya açık veriler, son on yılda on binlerce hektarlık orman alanının madencilik izinleri kapsamında tahsis edildiğini; ruhsat yoğunlaşmasının başta Muğla, Kazdağları havzası, İç Anadolu’nun yeraltı su seviyelerinin ciddi biçimde düşmesi ve kuraklık riskinin büyümesi hususları ve Batı ve Doğu Karadeniz gibi bölgelerde olduğunu ortaya koymaktadır. Ormanlık alanlarda maden faaliyetlerine verilen izinlerdeki artışın, bu bölgelerde yaşanan büyük sel felaketleri, su kaynaklarının azalması ve ekosistem kaybı gibi ağır çevresel sonuçlarla birlikte değerlendirilmesi gerekliliğini göstermektedir.

Orman alanlarının madencilik faaliyetlerine açılması sürecinde havza ölçeğinde kümülatif etki analizlerinin yapıp yapılmadığı, sel ve kuraklık risklerinin izin süreçlerine ne ölçüde yansıtıldığı, su kaynakları üzerindeki etkilerin bağımsız biçimde izlenip izlenmediği ve işletme sonrası rehabilitasyon yükümlülüklerinin yerine getirilip getirilmediği konusunda kamuoyuna açık, bütüncül ve güvenilir bir değerlendirme bulunmamaktadır.

Bu çerçevede, Türkiye’de son beş yılda orman alanlarının madencilik faaliyetleri için kullanıma açılmasının ölçeğinin, bölgesel dağılımının ve bu uygulamaların sel, taşkın, kuraklık ve su güvenliği üzerindeki etkilerinin bütün boyutlarıyla incelenmesi; izin, denetim ve rehabilitasyon süreçlerinin kamu yararı ve bilimsel kriterler bakımından değerlendirilmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Süreyya Öneş Derici
Muğla Milletvekili

GEREKÇE

Orman ekosistemleri, yağışın toprakta tutulmasını sağlayarak taşkın riskini azaltan, yeraltı suyu beslenimini destekleyen ve kuraklık dönemlerinde su rejiminin sürdürülebilirliğini güvence altına alan doğal altyapı niteliğindedir. Bu nedenle orman alanlarının madencilik faaliyetleri için kullanıma açılması yalnızca arazi kullanım değişikliği değil, aynı zamanda afet riskini doğrudan etkileyen bir çevresel müdahaledir.

Son yıllarda madencilik izinlerinin özellikle belirli bölgelerde yoğunlaştığı görülmektedir. Muğla, Kazdağları, Batı ve Doğu Karadeniz gibi bölgelerdeki ormanlık alanlarda maden faaliyetlerine verilen izinlerdeki artışın, bu bölgelerde yaşanan büyük sel felaketleri; orman örtüsünün zayıfladığı havzalarda yağışın taşkına dönüşme hızının artması ile tekrar değerlendirilmesi zorunluluğunu ortaya koymaktadır. İç Anadolu bölgelerindeki yeraltı su seviyelerinin ciddi biçimde düşmesi ve kuraklık riskinin büyümesi hususları da ormanlara ilişkin alınan kararların sorgulanması için bir başka gerekçe olarak karşımıza çıkmaktadır.

Özellikle ülke genelinde her sene yaşanan sel felaketleri gözönüne alındığında, orman alanlarının madencilik faaliyetlerine açılmasına ilişkin karar süreçlerinde havza ölçeğinde risk analizlerinin sistematik biçimde yapılmadığını düşündürmektedir. İzin süreçlerinde taşkın yatağı, heyelan riski, yeraltı su beslenme alanları ve içme suyu havzalarının ne ölçüde dikkate alındığı, bilimsel değerlendirmelerin hangi kurumlar tarafından yapıldığı ve bu değerlendirmelerin kamuoyuyla ne ölçüde paylaşıldığı belirsizliğini korumaktadır.

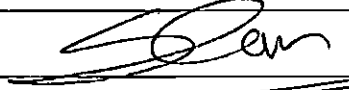
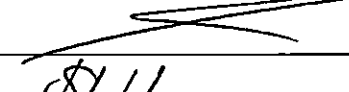
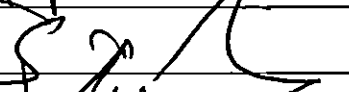
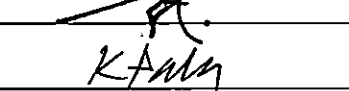
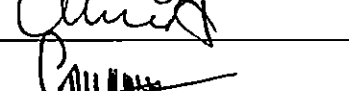
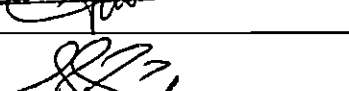
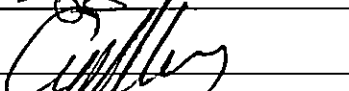
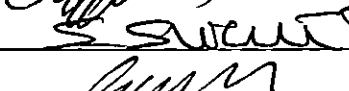
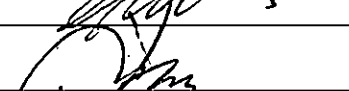
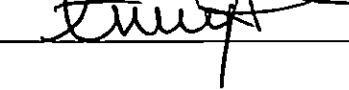
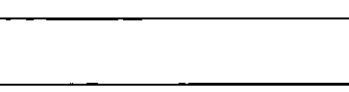
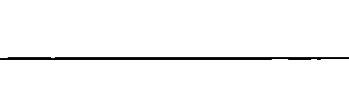
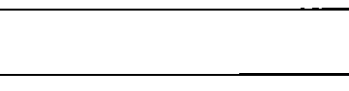
Diğer taraftan, madencilik faaliyetlerinin su kaynakları üzerindeki etkilerinin düzenli olarak izlenip izlenmediği, kirlenme ve su seviyesi düşümü risklerine karşı hangi önlemlerin alındığı, işletme sonrası rehabilitasyon çalışmalarının ne ölçüde gerçekleştirildiği ve bu süreçlerin etkin biçimde denetlenip denetlenmediği konusunda da bütüncül bir kamu raporunun bulunmadığı görülmektedir.

Bu durum, ormanların yalnızca ekonomik kaynak olarak değerlendirilmesi sonucunu doğurmakta; sel, kuraklık ve su güvenliği risklerini artırarak kamusal maliyetleri büyütmektedir. Afet sonrası iyileştirme harcamalarının artması, tarımsal üretimin zarar görmesi ve yerel yaşam alanlarının kırılganlaşması, bu politikaların uzun vadeli sonuçlarının kamu yararı açısından yeniden değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Bu çerçevede; Türkiye’de orman alanlarının madencilik faaliyetlerine açılmasının kapsamının belirlenmesi, son beş yılda ülke genelinde yüzölçümü olarak kaybedilen ormanlık alanların bölgesel dağılımının tespiti, sel ve kuraklık riskleriyle ilişkilerinin ortaya konulması; izin, denetim ve rehabilitasyon süreçlerinin etkinliğinin değerlendirilmesi ve gerekli yasal düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla Meclis Araştırması açılması büyük önem taşımaktadır.

171 Sayılı meclis Anas

Suut Özgüçler	İstanbul Mu	
Mahmut Tuncel	Sarıyer Mu.	
A.İbel Yankıoğlu	İstanbul	
Burhan Ak Bursalı	Azad	
Sözgin Tuncel	Diy. Mu	
Hz. KARASU	Sivas Mu	
PERF ARPACI	Denizli Mu.	
Kaplan Adn	Bursa	
Nail CILIZ	Kocaeli	
Ömit Özbek	İzmir Mu.	
Göran ÖZCAN	Muğla	
Namık TAN	İstanbul Mu.	
Hikmet Yalın Harici	İzmir	
Hasan Öztürk	Bursa	
Gökçe ÖZCAN	İzmir	
Cemal Uzun	Muğla	
İbel Sümer	Tekir	
İlhan ÖZCAN	DİĞE	
Seyit TORUN	ORDU	
Ayhan BAKUR	Adana	
A. Tuncay ÖZCAN	İzmir	

